

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Rakóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300

Készletok nem adotnak vissza.

Hirdetéseok Árszabály szerint.

Keresztény szociális kurzus Szabadkán.

Dr. Városy Gyula kalocsai érsek urnak f. hó 20—22-ig Szabadkán való tartózkodása alatt a Katholikus Népszövetség és a katolikus egyesületek országos szövetségének budapesti központja élénk szociális tevékenységet óhajt nálunk kifejteni.

Igy kezdi báró Podmaniczky Endre, mint e keresztény társadalmi kurzust előkészítő bizottságnak elnöke, felhívását, melyben egyrészt jelzi a kurzus idejét, helyét, beosztását, másrésztől kérelemmel fordul a szabadkai társadalom vezetőihez, hogy ezt a társadalom-tudományi kurzust jól fogadják, látogassák, támogassák.

Valóban ideje is már egyszer, hogy az ország legnagyobb katolikus városában, mint a legutóbbi év leforgása alatt Kassán, Marosvásárhelyen, Kalocsán, Szegeden történt, itt nálunk is leszámoljunk ama társadalmi kérdésekkel, melyek oly lázas izgalomban tartják a magyar közönséget. A Nyugat nagy népeinél, ahol a közjogi kérdések a nemzeti államok konszolidálásával elsimultak, az egész közéletet a társadalmi kérdések foglalják le s ennek következtében teljes fényében ragyog a társadalom-tudomány.

Nálunk, miután a nemzeti állam még egészen ki nem alakult, a közjog élénk sajtóháborúban tartja a lelkeket. De viszont hatalmas erővel kopogtatnak a közélet ajtaján a társadalmi kérdések, kérve bebocsátást s sürgős megoldást.

Most már többé nem csak arról van szó, hogy egyezünk meg Ausztriával a pragmatika sankció alapján, de arról is, hogy szenvedelmes osztályharcok dülnek társadalmunkban, nagy és kisiparunk válságban van, hiányzik a szakoktatás az iparban; a sajtó

idegen és kereszténytelen kezekben valósággal mérget csepegtet a magyar közéletbe. Ma már fő az emberek feje a gazdasági ügyek felborulásán; új társadalmi keretek támadtak, minek következtében egyes rétegek egzisztenciájukban vannak megtámadva.

Fontos kérdés a belterjes földművelésnek, a bérletnek, szövetkezeteknek, házi- és kézműiparnak fejlesztése. Ezek mind egytől-egyig igen súlyos ügyek, a mindennapi kenyér megszerzését érintik s az embereknek egymással való viszonyát szabályozzák.

Az internacionális, a vörös szocializmus rögtön észrevette a mi publikumunk tájékozatlanságát a társadalmi kérdések felszínre kerülésével szemben s rávetette magát, hogy magának hódítsa saját kárhózas szellemében nevelje, végre egészen tönkre tegye.

Vajjon közömbös maradhatott-e az Egyház e romboló törekvésekkel szemben, avagy elhaladhat-e hidegen a népek mellett, mikor azokat emésztő lázak gyötrik?!

Attól a pillanattól kezdve, hogy felragyogott a kereszt, fénye bevilágított az emberiség nyomorának sötét odúba, melege pedig felolvasztotta a kegyetlenség jégkergét a szívekben. Az ókorban levette a rab-szolga kezeiről csörgő láncokat, a nőt kivette a háremek sötétségéből; a közép korban megtanított a hitre, a tudományra, a szép művészetekre. Az új korban pedig megmutatja az anyagi boldogulás utját, midőn a keresztény szellem fényét s igazságosságát ráveti a nyüzsgő kor-kérdésekre s harsányan kiáltja az emberiség füleibe: Restauráre omnia in Christo.

Ez nem megmosolyogni való dolog, de halálosan komoly igazság, miután ez emberiség végig próbált már mindent: tudományt, irodalmat, művészetet, szocializmust ezerféle fajtájában

s kínjai nem enyhültek. Valamennyi kísérletezés csődöt mondott.

Ellenkezőleg ott, hol a restauráció munkája keresztény szellemben indult meg, rögtön bekövetkezett a változás, az örvendetes javulás s úgy borult minden virágzásba, mint mikor a tavaszi nap sugarára kipattannak az almafa virágok.

Tessék csak szemügyre venni Németországot, vagy szomszédunkat Ausztriát.

Ahogy tegnap végig néztem a függetlenségi érzésű polgárok felvonulását arra a népgyűlésre, melyet az önálló bank ügyében tartottak meg, elgondoltam: mennyivel súlyosabb, mennyivel hatalmasabb lenne e polgárság szava, ha társadalmilag úgy kiképezve, konszolidálva, az ipar s földművelés terén annyira kioktatva s bátoros keresztény érzéstől annyira áthatva lenne, mint az ausztriai nép. Szerettem volna oda kiáltani nekik: Előbb társadalmilag szervezkedjétek erős, áttörhetetlen falánkszá; tanuljatok beleilleszkedni ebbe a zavaros s sok küzdelemmel átítatott korba, tanuljátok ki az ipar, kereskedelem, földművelés esinját-binját — ezekre vonatkozólag mind meg mutatja nektek az utat a keresztény szociális kurzus! — s mikor erősek vagytok, akkor a szavatok áthallatszik Ausztriába s amit kívántok, teljesülni fog.

Talán valaki azt kérdezné: Nincs keresztény közgazdaság, ipar, kereskedelem. Minek a keresztény társadalmi kurzus?

Mindez igaz. De van az emberben lélek is. Nemcsak a munka eszközeit, izmait, kezeit, lábát viszi az ember a napi élet izzasztójába, de a lelkét is. S az internacionálisizmus, meg az anarchizmus először az ember lelkét méltelyezi meg s ragadja el lstenétől, hazájától, a társadalmi rendtől. Azt akarja vinni véres harcokba az em-

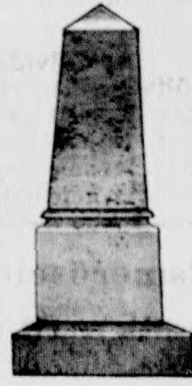
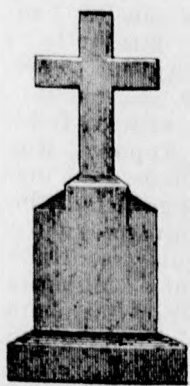
Szükség esetén tekintse meg

Gebauer és Tumbász

sirkő-raktárát

első kör, Wesselényi-utca 148. szám,

mely gazdagságával és változatosságával tűnik ki.

bertársaival s a fenálló törvényes renddel.

Ez az oka, hogy a szociális kérdés nem csak gazdasági ügy, de át van itatva etikai mozzanatokkal. Ez az oka, hogy a társadalmi kurzusok rendezéséhez a keresztény szellemnek teljes jogcíme van.

Rajtunk áll, hogy üdvös befolyásával a társadalmi békének, a gazdasági haladásnak biztos fundamentumává váljék.

Lukácsy István.

Báró Podmaniczky Endre és elnöktársai a következő felhívást intézték a szervezésre felkért férfiakhoz:

Dr. Városey Gyula, kalocsai érsek urnak folyó hó 20-22-ig Szabadkán való tartózkodása alkalmával a Kath. Népszövetségnek és a Kath. Egyletek országos szövetségének budapesti központja városunkban nagyszabású társadalmi tevékenységet óhajt kifejtteni.

Ez alkalomra rendező-bizottság szükséges, mely hivatva lenne a nagy közönségben ezen üdvös akció iránt minél szélesebb körű érdeklődést kelteni.

Midő az előértekezlet megbízásából szerencsém van nagyságodat kérni, hogy a rendező-bizottsági tagságot elfogadni szíveskedjék, egyuttal közlöm az általános programmot.

Május 20-án (áldozó csütörtökön) délután 3 órakor a Kath. Népszövetség helyi akciója. Helyiség: A magyar és bunyevác nyelvű szónoklatokra a Kath. Legényegylet udvara, esetleg nagyterme.

Május 20-án (áldozó csütörtökön) este 6-8-ig a 3 napos társadalmi kurzus kezdete O Excellentiájának a kalocsai érsek urnak jelenlétében. Ugy ezen, mint a következő két nap 3-3 előadás lesz. Helyiség: Pest-szálloda emeleti díszterme.

Május 21-én (péntek) délelőtt 10 órakor a Kath. Népszövetség megyei szervező gyűlése a Népszövetség vezető vagy vezetésre hivatott tagjainak bevonásával. Helyiség a Kath. Legényegylet díszterme.

Május 21-én (péntek) délután a kalocsai egyházmegyében lévő kath. hitbuzgalmi és társadalmi egyletek espereskerületi megbizottainak értekezlete. (Zártkörű). Helyiség: a Kath. Legényegylet díszterme.

Május 21-én (péntek) este 6-8-ig a keresztény társadalmi kurzus folytatása.

Május 22-én (szombat) este 6-8-ig a keresztény társadalmi kurzus folytatása és befejezése.

Az egyes gyűlések részletes programját később közöljük.

Szabadka, 1909. május hó.

Mamuzsich Félix báró Podmaniczky Endre t. kanonok, egyh. elnök. világi elnök.

Békeffy Gyula dr. Antunovits József dr. társelnök. társelnök.

Lukácsy István, Krizse József titkárok.

Az ujvidéki alkotmánypárt elnöke. Az országos függetlenségi pártkörben érdekes tagajánlás történt. Teleky Arvéd gróf Ujvidék város országgyűlési képviselője a tagok közé való fölvételre ajánlotta Slezák Lajos ujvidéki főügyészt, aki elnöke az ujvidéki alkotmánypárti körnek, de most a függetlenségi párttal akar küzdeni az önálló bankért.

Az ujvidéki főispán képviselőjelöltsége. A váci függetlenségi párt kérdést intézett az ujvidéki függetlenségi párt-hoz, vajjon Balla Aladár, ujvidéki főispán nem lenne-e hajlandó a váci kerület függetlenségi képviselőjelöltséget elfogadni?

Ismerőseink körében terjesztük a „BÁCSKAI NAPLÓT.”

Szabadka az önálló bankért.

— A vasárnapi népgyűlés. —

Szabadka város hazafias polgársága tegnapi nagy népgyűlés keretében mutatta ki lelkesedését az önálló magyar nemzeti bank felállítására. A népgyűlésre a kedvező szép tavaszi időben sokan jelentek meg. A nap eseményeiről a következőkben számolunk be:

A készülődés.

Már kora hajnalban valami különös, hangulatos érzés uralkodott a kedélyeken. A nap jelentősége szinte közérzetté vált. A Szent-István téren nemzeti színnel bevont hatalmas tribün emelkedett a népgyűlés szónokai és a 48-as párt vezérférfiai részére. Az előkészítő bizottság már a kora reggeli órákban megkezdte működését. Az ügyért lelkesedők zeneszó hangjai mellett járták be a várost.

A vendégek fogadása.

Délelőtt fél tíz órakor érkeztek a vidéki városok és községek kiküldöttei. Képviseletük magukat Baja, Ujvidék, Zenta, Magyarkanizsa, Regöcze, Katymár, Orszállás, Bajmok, Bácsalmás stb. Zombor város száz kiküldöttje jött, élükön Fernbach Károly megyei főispánnal. Tíz óra után érkezett meg a pesti vonat, amellyel lejötték gróf Bathányi Tivadar, Holló Lajos, Baloghy Ernő és Fernbach József országgyűlési képviselők.

Féltíz után a függetlenségi kör helyiségéből indult el a fogadó menet a pályaudvarra, hogy ott a Budapestre érkező vendégeket fogadja. Elöl zeneszóval, utánna zászlóval a függetlenségi kör száz meg száz tagja, azután a vidéki küldöttek zászlókkal, nemzeti színű kokárdákkal mellükön, majd a város ezernyi polgára. A Pályaudvar előtti teret megtöltötte a közönség.

Az érkező vendégeket Mukics Simon dr. üdvözlölte, mire Bathányi Tivadar gróf felelt röviden, amiután Lackner János, a vasutas szövetség helyi fiókjának elnöke üdvözlölte a gróft, mint az országos vasuti szövetség elnökét.

Ezután visszaindult a vendégekkel az impozáns menet a Szent-István térre, a népgyűlés színhelyére.

A népgyűlés.

A népgyűlés fél tizenegykor vette kezdetét. Elnöknek dr. Mukics Simont, alenöknek dr. Antunovics Józsefet, jegyzőknek dr. Acs Jenőt és Német Simont választják meg. Mukics Simon elnök örömmel konstatálja, hogy a vármegye és a vidék kiküldöttjei megjelentek a népgyűlésen. Ezután, mint első szónok ismerteti a népgyűlés célját. Nem kéri jöttök össze — hanem — követelni, Bécs kapuit döngetni a magyar nemzeti önálló jegybankért, melynek akadályja nem a király, mert hisz az megesküdött az alkotmányra. Egy akadály van, a hazafiatlanság, amely ellensége az önálló banknak. Kimutatja ezután, hogy a közönség szegényíti a népet, mivel a földes gazdának nem ad megfelelő kölcsönt. A közönség bank az osztrákok érdekelt szolgája. Ezért a függetlenségi és a 48-as pártnak elsősorban becsületbeli kötelessége az önálló bank felállítása, mert hisz programjába ez is be van véve. Sokan árulással vádolják ezt a pártot, pedig nem lehet ez a párt áruló, hisz élén van Apponyi Albert, Juszt Gyula, Bathányi és Holló. Ezek a vezérférfiak elég biztosítékot nyújtanak arra, hogy mindenki ez alá a zászló alá csoportosuljon. Elnök végül még egyszer üdvözlöi a megjelenteket.

Dr. Reizner Lajos ügyvéd ezután fölolvassa a határozati javaslatot, melyet már vasárnapi számunkban közöltünk.

Gróf Bathányi beszéde.

Gróf Bathányi emelkedik ezután szólásra. Elmondja, hogy a képviselőház nagy többsége az önálló bank mellett foglal állást. De kell, hogy mindenki egy zászló alá tömörülve, ezért küzdjön annál is inkább, mivel ez a nemzet törvényes joga és a 48-as párt programja is úgy kívánja. Aki az önálló bank mellett foglal állást, az egyuttal a népakarat érvényesítésére törekszik. A

társadalmi osztály minden rétegének javára válik az önálló bank. Ausztria megengedheti magának azt a luxust, hogy fogyasztási adóját felemelje, pedig annak leszállítására kell törekedni s arra, hogy az mindenkit egyformán terheljen, ne pedig csak a szegényebb néposztályokat. A magyar nemzetből több adót kizsarolni már nem lehet, már megelégtelte a nemzet a vérszopó osztrák zsarnoki uralmát, tehát rázza már egyszer le magáról, függetlenítse magát tőle; ezzel hatalmasabb, gazdagabb lesz a magyar és akkor bizhat szebb jövőben.

Holló Lajos beszéde.

Holló Lajos a következő szónok. Beszédében fejtegeti az önálló bank létesítésének javát. Rámutat a Bécsben székelő közös bank ránk nézve káros, az osztrákra nézve pedig előnyös voltára. Hasznára van a mostani közös bank az osztrák gyárosoknak és a közvetítőknek. Vannak sokan, akik úgymond, kételkednek, hogy javára válik-e a nemzetnek az önálló bank? Akik kételkednek, nézzék meg a művelt világ berendezését, mindenütt hatalmasan kifejtett függetlenséget látunk. Ott van a német birodalom. Rövid 30 év alatt oda emelkedett, ahol Anglia áll. Ezt mind az önálló bankjainak köszönheti.

Sokan mondhatnák talán, hogy miért követel a függetlenségi párt oly merészen, oly erőszakosan? Miért nem várják meg a dolgok egymásutáni kifejlődését. Igen ám, de 67 óta már 42 év telt el és azóta semmi sem történt. Körülöttünk a kis nemzetek meggazdagodtak, csak a magyar nemzet maradna tespedésben? Itt már az idő, amikor férfiasan kell cselekedni. A függetlenségi pártot hatalomra való törekvéssel vádolják. De ha ez így volna, akkor az egyéni érvényesülés legmagasabb fokát már ő érte volna el Bathányival együtt. Erősen hiszi, hogy nemsokára elfog dólni már az önálló bank ügye. Bizalommal jöttek — mondja — a derék alföldi városba, de még nagyobb bizalommal távoznak.

Bunyevác beszéd.

Pletikoszits Lukács dr. ezután bunyevácul magyarázza röviden az önálló nemzeti bankra vonatkozó tudnivalókat.

Üdvözlések.

A jegyző ezután felolvassa az ujvidékiek távirati üdvözlését, mely szerint készek a levégső küzdelemre is az önálló bank érdekében és e küzdelemben senkit sem kímélnek.

A jegyző indítványára a népgyűlés táviratilag üdvözlöi Kossuthot, Apponyit és Juszt Gyulát.

Déli tizenkét órakor Mukics Simon elnök a népgyűlést befejezettnak nyilvánítja, ami után a képviselők Mukicshoz mentek villásreggelire.

Itt említjük meg, hogy a „hazatlan bitangok“, a szociáldemokraták, a tegnapi népgyűlésen is kimutatták, hogy csakugyan hazatlan bitangok. Többszörös beleszórással akarták megzavarni a szónokok előadásait. Persze ez már az ő ősi szoci-speciálisuk. Néhány szoci okvetetlenkedésnek az értékét a velük szemben óriási tömeg nyugodtsága szállította le a kellő értékre.

Bankett a Pest-szállóban.

Délután fél két órakor diszebed volt a Pest-szálloda nagytermében, ahol 275 teríték várta a vendégeket.

Az ebéden az első toasztot Mokossay Mátyás esperes-plébános, mint a szabadkai 48-as párt díszelnöke mondotta. Lelkes beszédben foglalt ő is állást az önálló bank mellett és ennek kivívására buzdította a jelenvoltakat. Poharát a megjelent összes vendégek egészségére üritette.

Mukics Simon mondott ezután felköszöntőt a nemzet vezéreire: Apponyi, Kossuthra és Juszt Gyulára, a felköszöntő után elénekelték a himnuszt. Ezután gróf Bathányi mondott toasztot Bácsodrogvám megye és Szabadka polgárainak boldogulására, Rukavina Ernő ipartestületi alelnök Mukicsra, dr. Bölits József Fernbach Károly főispánra, dr. Pleszkovics Lukács a vidéki vendégekre,

Holló Lajos Fernbach Károly főispánra, dr. Klein Adolf a sajtóra és végül Lányi Mór Holló Lajosra. Gróf Bathányi Tivadar a délután folyamán megtekintette a vasutas szövetség otthonát, ahonnan a többi képviselőkkel a függetlenségi kört látogatta meg. A képviselők a fél hét órai gyorsvonattal utaztak vissza Budapestre.

Bácsmegeye április havában.

A bácsbodrogvármegyei közigazgatási bizottság f. hó 8-án tartotta rendes április hónapi gyűlését. Jelen voltak: apatini Fernbach Károly főispán, bajsai Vojnits István alispán, Faragó János kir. tanfelügyelő, Mikosevits Kanut dr. főügyész, Pavlovits főorvos helyett dr. Sőji Samu t. főorvos, Popovics Aurél kir. főügyész helyettes, Popp György min. tanácsos pénzügyigazgató, tövisi Rácz György közgazdasági előadó, Szankovics György műszaki tanácsos, Karácsony Gyula, Szemző István, Szemző Gyula, báró Vojnits István és Wálient Nándor jegyző.

Tanfelügyelő jelentése.

A bezdáni községi jellegű népiskolának állami kezelésbe való átvétele az 1910. évi szeptember havától kezdődő hatályos miniszteri elrendeléstől.

Steiger Gusztáv kátyi és Jenes Hona titeli állami népiskolai tanító, illetve tanítónő az 1907. évi XXVI. tc. 9 §-ban foglalt rendelkezés értelmében a népnevelés terén szerzett kiváló érdemeik elismerésül állomás helyükön való meghagyás mellett igazgatókká léptettek elő és részükre évi 200 korona fizetést természetével bíró pótlék engedélyeztetett.

Vass Ignác csantavéri állami népiskolai tanító Ozsvára helyezettvén át, az így megüresedett állásra Lendvay Béla okl. tanítónő lett a kultuszminiszter által kinevezve.

Zsablya községben Flitner Julia okl. kisdudóvónő egy magán jellegű ovoda megnyitására engedélyt nyert, mely ovodát április hó 4-én meg is nyitotta. A nem állami tanítók fizetésének rendezésére az elmúlt hónapban 2308 kor. eddigelő összesen évi 152-579 kor. államsegély folyósított. Ugyancsak a múlt hó folyamán a tanfelügyelő 19 községben 92 tantermet látogatott meg, mely alkalmakkor azt tapasztalta, hogy a tiszakálmánfalvi ág. ev. a sajkásszentiváni községi, a mozsori, őrszállási, regőcei, palonai és dunabölkényi rk. népiskolák egyes osztályaiban a tanítási eredmény igen gyenge felszerelés tekintetében pedig ugy ezen utóbb felsorolt, valamint a tiszakálmánfalvi ág. ev. népiskola kifogás alá esnek.

Főmérnök jelentése.

Az állami beruházási hitel terhére engedélyezett és a múlt évben be nem fejezett utépítések közül a mélykúti és a boldogasszonyfalvai vasuti állomásokhoz vezető közutak építése teljesen befejeztetett, b) az apatini—gombosi törvényhatósági közut Szilágyi—Szond és a gombosi rév közötti szakaszán a földmunka kevés kivétellel befejeztetett, a műtárgyak építése és a kőanyag szállítása nagy erővel folyamatban van, c) az újvidék—szegedi törvényhatósági közut Mohol és Ada közötti szakaszain az utépítés a hengerelési munka kivételével befejezést nyert, d) a bács—zsablya—titeli törvényhatósági közut Zsablya—Sajkásgyörgye és Sajkásszentiván közötti részén és a sajkásszentiváni vasutállomáshoz vezető közuton a kavics anyag szállítása betérítése- és le-hengerelése folyamatban van. A munka azonban oly lassan halad előre az állami maróthi bánya szállítóinak lassúsága miatt, hogy ezen kavics szállítás gyorsítása iránt a kereskedelmi miniszter urhoz kellett fel-terjesztést intéznie, e) a kerény—topolya—zentai törvényhatósági közuton Kossuthfalva és Topolya között a kőszállítás, utalaplakás és hengerelés, valamint az utpadka rendezése a kellő nagyobb munkaerővel újból megindult s ily módon az őszi eső beállta előtt befejezést nyer.

A megállapított utépítési program szerint folytatólaj 1909. évben kiépítendő tör-

vényhatósági közutak közül legutóbb a következő utszakaszoknak építési munkái lettek vállalati úton biztosítva, 1) a bács—zsablya—titeli törvényhatósági közut Sajkásszentiván és Titel között, 2) az újvidék—szegedi törvényhatósági közut Ada és Zenta között, 3) ugyanezen közut más szakasza Zenta és Magyarkanizsa között, 4) valamint Magyar-kanizsa és Horgos között.

Eme közutakra vonatkozó helyszíni bejárás legutóbb a bács—zsablya—titeli közuton Okér, Temerin, Boldogasszonyfalva és Zsablya között, azután az újvidék—szegedi közutra Péterréve és Mohol között tartott meg.

A szabadka—gombos—palánkai h. é. vasut bácsordas—palánka—dunaparti szakaszának április 30-án megtartott műtanrendőri bejárása megtörténtvén ugyanez ezen vasuti szakasz a közforgalomnak átadott.

A m. kir. posta és távírda igazgatóságának átirata szerint Dunagárdony községben f. évi május hó 1-én postatünyönség lépett életbe, mely ünyönség kézbesítési területébe Dunagárdony községe tartozik.

Főorvos jelentése.

Az általános egészségügyi viszonyok kielégítőek voltak, amennyiben a rendesnél csekélyebb mérvű kórmozgalom keretén belül felmerült betegségek jellege és befolyása állandóan normális és megnyugtató volt. Leginkább a légzőszervek heveny hurutos és lobos bántalmi észleltettek, valamint a különböző alakban felmerült influenza.

A heveny-fertőző kórok e hónapban 98 esettel kisebb betegülési számarányt mutatva fellétek:

1) a roncsoló toroklob 28 községben és pedig 327 beteggel, akik közül 237-en meggyógyultak 52-en meghaltak a többiek megápolás alatt maradtak;

2) a vörheny 10 községben és pedig 132 betegedési esettel (meggyógyult 80, meghalt 19, ápolás alatt maradt 33.)

3) a kanyaró 8 községben 86 beteggel, kik közül 63 meggyógyult, 7 meghalt s a többi ápolás alatt van.

4) a hagymáz hat községben 20 esettel melyekből meggyógyult 6, meghalt 5 s a többi ápolás alatt van.

Előfordult még a hörghurut 3 községben 25 esettel.

A védhímlőoltás az egész megye területén folyamatban van.

Rácz György.

Nagy veszteség érte Bácsbodrogvármegye társadalmát törvényhatósági bizottsági tagját és a gazdasági közéletet.

Ma délután meghalt Kulán tövisi Rácz György, földbirtokos, a vármegye törvényhatósági bizottsági tagja és gazdasági előadója. A megboldogult szívészélhűdés érte. Az orvosi tudomány nem segíthetett rajta. Temetése e hó 12-én d. u. 3 órakor lesz. Az engesztelő szentmise áldozatot e hó 13-án reggel fél 8 órakor mutatjuk be az Urnak a kulai római kath. templomban.

Rácz György erélyével, tudásával, a közügy iránti önzetlen lelkésedésével eléggé nem méltatható érdemeket vivott ki magának. Halála, mely oly váratlanul következett be, bizonyára általános megdöbbenést és részvétet fog kelteni vármegyeszerte.

HIREK.

Tájékoztató.

Május 16. Műkedvelői előadás a kath. legényegyletben.

Május 20. d. u. fél 4 órakor a katolikus népszövetség ülés.

Május 20., 21., 22. este 6 órától 8 óráig keresztény társadalom tudományi tanfolyam a Pest-szálloda nagytermében.

Május 21. A bácsmegeyei kath. népszövetségek szervező ülése.

Június 12. A Kossuth-asztaltársaság nyári mulatása a városligetben.

Országos vásárok. Bácsfeketehagy május 9., Bácsföldvár május 16., Szabadka május 16., 17., 18., Kishegyes május hó 16. és 17., Mohol május hó 30.

— **Kinevezés.** Fernbach Károly főispán az apatini állami népiskolai gondnokság elnökévé Schmausz Endre nyugalmazott főispánt, alelnökévé Aman Bálint birtokost, rendes tagjaiul Lukács Gyula községi aljegyzőt Kász József birtokost 6 évi időtartamra kinevezte.

— **Athelyezés.** A vallás és közotatásügyi magyar kir. miniszterium Csapó Kálmán krassószörény-vármegyei segédtanfelügyelőt a bácsbodrogvármegyei kir. tanfelügyelőséghez eddigi minőségben, dr. Pataky János bácsbodrogvármegyei segédtanfelügyelőt pedig szintén eddigi minőségben a nyitra vármegyei kir. tanfelügyelőséghez helyezte át.

— **A polgári iskolai tanítók bácsbodrogmegyei körének** tegnapi újvidéki gyűlésén a szabadkai polgári iskolákat Kovács Antalé Palotay István polgári leányiskolai és Abrasits Antal polgári fiúiskolai igazgatók képviselték.

— **A szabadkai vegyvizsgáló állomás nyilvános jellege.** Egyik helyi lap azt írta meg tegnapi számában, hogy a szabadkai vegyvizsgáló állomástól a kormány megvonta a nyilvánossági jogot. A legilletékesebb helyről szerzett értesülésünk nyomán kijelenthetjük, hogy ebből a hírből egyetlen betű sem felel meg a valóságnak.

— **A szabadkai nőiparegyesület** e hó 12-én, szerdán, d. u. 5 órakor Kossuth-utcai helyiségében az alábbi tárgysorral közgyűlést tart: 1. Titkári jelentés. 2. Zárószámadások előterjesztése. 3. Jegyző választása. 4. Esetleges indítványok.

— **Orvosválasztás.** Az elhalálozás folytán megüresedett kátyi orvosi állást — amint tudósítónk írja — e hó 4-én töltötte be a községi képviselőtestület és pedig dr. Barak Gábor tanasóváci orvos személyében.

— **Természeti tűnemény** Szines, megkapó természeti tűneménynek lehettek ma délelőtt szemtanúi azok, akik égi jelenségekben gyönyörködni tudnak. Fehérenkékés égboltozaton tündökölt a nap. Messze körülé barányfelhők tévelyegtek, mint eltévedt, az eget magasságában irányt kereső óriási hattyúk. A hideg, fagyos éjszaka után verőfényes meleg a természet ébredésének titokzatosságával telítette meg a légoceánt. Valami vonzotta a mi természeti mindenségünk központja felé. És ezt a központot csodásan szép, szokatlanul nagy, tisztán ki-vehető szivárványszínű udvar kerítette, akár csak a tündérvilágok mesébeli kerítése. A nap meg, mintha féltékeny lett volna udvarának gyönyörűségére égette az egekben kutató szemeket. Fák árnyékából, lopva gyönyörködhetek csak e természeti szépségben, mely egy óránál tovább tartott.

— **Eljegyzés.** Faltum Jeromos kunbajai nagybirtokos, s a szabadkai takarékpénztár és zálogház igazgatósági tagjának fia Márton eljegyezte Freydingér Katicát ugyanott.

— **Pályázat gyakornoki állásra.** A zombori királyi pénzügyigazgatóság kerületébe tartozó bajai királyi adóhivatalhoz dijas gyakornoki állásra két hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

— **Ember kintás Obecsén.** Egy zentán megjelenő lap után közöltünk vasárnapi számunkban egy az obecsei csendőrségre vonatkozó hírt. A zentai lap azt a hírt mai számában alaposan megcáfolja, s kijelenti, hogy a közleményből csak a tolvaj letartóztatása igaz. Mert a hírt átvettük kötelességünk átvenni a cáfolatot is.

— **Lólopás Obecsén.** Károlyi István obecsei gazdaember panaszt tett a szabadkai rendőrségen, hogy vasárnap éjjel ismeretlen tettesek két szép lovát ellopták az istállóból. Az egyik ló világos pej, négyéves, értéke 360 korona, a másik sötét pej, 4 éves, szintén 360 korona értékű. A lóköltők azonkívül két pár lószerszámot, egy sárgás gyermekruhát és egy paraszt kocsit is magukkal vittek. Az ismeretlen tolvajokat keresi a rendőrség.

— **Elhagyatottan.** A szegedi rendőrség távirati megkeresést intézett a szabadkai rendőrséghez, hogy ott Kuttig Teréz

nevű szabadkai nő az utcán rosszul lett és kórházba vitték. Az itteni hozzátartozóit kéri értesíteni, azonban Szabadkán Kuttig Teréznek hozzátartozói nincsenek.

— **Megszurkált rendőr.** Tegnap vasárnap volt, tehát bieszkázás is volt. Ejjel a Lengyel-utca egyik nyilvános házából egy férfi szaladt ki és menekülni kezdett. Felült ez a rendőr járőröknek, Horváth Péter rendőr utána szaladt, elfogta a menekült. De ez az elfogás fölötti haragjában ősi bácskai szokás szerint elrántotta bieszkáját és azt többször megforgatta a rendőr hátában. A bieszkást bevitték a rendőrségre, ahol kiderült, hogy Futó Istvánnak hívják, foglalkozására nézve kovácssegéd. Az eljárást megindították ellene hatóság elleni erőszak és súlyos testi sértés miatt.

— **A kellemetlen vendég.** Tapiska Péter 21 éves ötödik körű lakos e hó 5-én éjjeli szállásra fogadta magához Hader Lőrincz 25 éves bajmoki csavargót. Csak reggel vette észre a házigazda, hogy vendégének távozása után több ruhaneműje is eltűnt a szekrényből. Hader Lőrincz azt vallotta, hogy tévedésből vette fel a ruhát, de a csendőrség nem bocsátja meg az ilyen tévedéseket, mert Haderrel ilyesmi már nem először történt meg. Az eljárást megindították ellene.

— **Tolvaj munkás.** Lindrik Marcel, porcelán falusi szolgálat panaszt emelt a csendőrségen, hogy Horváth Sándor Prokesch gyári munkás nyolc koronáját elloptott. Horváthnak a nyomozás folyamán egy régibb büne is kiderült. Mult évben ugyanis Zöldi József tüzelőtől lopott el öt koronát Most mindkét bűnéért feljelentést tettek ellene.

Három koronás részletfizetésre kapható:

A magyar család aranykönyve. Három kötet. Vászonszövetben 64 kor. — Bőrötésben 84 kor. Fodor: **Napoleon.** Kötve 10 kor. — Füzve 8 kor. Révész: **Találkozás hamupipőkével.** Két kötet 15 korona.

Ugyint más nagyobb munkák, költemények, regények stb. Továbbá ajánlom a modernül berendezett **könyvkötészetemet.** Fővállalok e szakmába vágó mindenféle munkát a legjutányosabb árban.

KRÉCSI A. NÁNDOR

könyv- és papírkereskedő SZABADKÁN,
Deák-utca, Kiskápolnával szemben.

Öngyilkos fiatal asszony.

— Tébolyda elől a halálba. —

A tegnapi napnak ismét megvan a maga szenzációja. Öngyilkos lett egy fiatal asszony, mert félt a tébolydától.

A szabadka—palánkai vonalon levő Györgyén-pusztai állomás elöljárójának Szabó Jánosnak fiatal neje, szül. Roszkovecz Mariska vasárnap fél 11 órakor forgópisztolyal öngyilkossági szándékból a szájába lőtt és nyomban meghalt.

A szerencsétlen fiatal asszony élete utolsó napjai valóban számalomraméltók voltak. Ez év április 2-án gyermeket szült és azóta nem volt ép eszénél, elméje elborult és mindig az öngyilkosságot emlegette. Mindenáron meg akart halni, mert félt a tébolydától.

Néhány nap előtt fel akarta magát akasztani, de akkor észrevették és megmen-tették az életnek.

Tegnap ismét a halál gondolatával foglalkozott és míg férje kis gyermekével a tavaszi verőfényes időben a ház előtt játszadozott, ő addig megkereste a gyilkos fegyvert, elment a ház félreeső helyére és ott kivette el az öngyilkosságot.

Az öngyilkos asszony hulláját a mentők Szabadkára hozták a bajai temető hullaházába. Az orvos megállapította, hogy gyermekágyi tébolyban követte el az öngyilkosságot. A boncolást valószínűleg mellőzik.

A Bácskai Napló-nak

azok a legjobb barátai, akik nemcsak akkor hivatkoznak rá, amikor valamely közleményről van szó, hanem akkor is, amikor HIRDETÉSEI ALAPJÁN bevásárlásukat eszközölik. :-:

SZINHÁZ.

A Góth házaspár és Fodor Aranka Szabadkán.

— Jelenet a „Baccarat“-ból.

Röviden ismertettük, hogy kiválóan élvezetes és nagyszabású művésztel Szabadkán az Almádi fürdői gyermektelep javára s most dr. Fodor Oszkár kulturregyleti főtitkár közli velünk, hogy a rendezőség véglegesen megállapította a közreműködők díszes névsorát és a hangverseny napját, mely jövő vasárnap május 16-án lesz. Nem kisebb művésznagyságok fognak városunkban ezuttal bemutatkozni, mint Fodor Aranka a magy. kir. Operaház tüneményeshangú alténekesnője, ki kincset érő hangjával és színjátzó nagy talentumával amióta operaházunkhoz került, elérte a fővárosi sajtó és közönség osztatlan elismerésén kívül a hivatott külföld lelkes magasztalását is s a berlini meg a hamburgi operában történt fölötté sikeres bemutatkozása a közelmúltban eredményezte, hogy szerződési meghívást nyert a berlini udvari operához. De a fiatal kiváló művész most hosszabbította meg három évre szerződését a budapesti operához, hová 30.000 koronáig emelkedő fizetéssel szerződött, a Góth házaspár fellépése pedig a koncerten valószínűleg esemény lesz. Az a program, amellyel Szabadka előkelő izlésű közönsége elé lépnek, mindenképpen teljes mértékben ki fogja elégíteni, Góthné Kertész Ella nemcsak verseket fog szavalni azal a közvetlen bájjal és megkapó erővel, mely ennek a csodálatos művészasszony sajtója és Góth Sándor nemcsak egy a felesége által it kiválóan humoros monologot fog előadni, hanem kétségkívül szenzációja lesz az estnek a „Baccarat“ egyik nagy jelenetében való együttes fellépésük, amellyel a Góth házaspár Henri Bernstein-nak darabját a Vigszínházban sikerre segítették. Ez a nagy megkapó drámai jelenet közel egy óráig foglalkoztatja a művészpárt. Az érdekes művészt zenei részében szerep jutott Lányi Ernőnek, a szabadkai zenede jeles igazgatójának is, ki Fodor Aranka műsorának zongorakíséretét vállalta el. Az illusztris énekesnő a Carmen, Próféta, Sámson és Delila nagy áráin kívül értékes műdalokat is fog énekelni.

A valóban fényesnek ígérkező művésztel jegyeit máris árusítja Heumann Mór könyvkereskedése és célszerű lesz a jegyek megvételéről már most gondoskodni. A hely-árakat úgy állapították meg, hogy mindenkinek mód kínálkozik a művésztelen résztvenni. A színház ez esti árai ugyanis a következők: Alsó és középpáholy 12 korona, emeleti páholy 7 korona, támlásszék I—IV. sor 3 kor., IV—IX. sor 2 kor. 40 fill., X—XIV. sor 1 kor. 80 fill., XV—XX. sor 1 kor. 40 fill. Másodemeleti erkélyszék 1 kor. 40 fill. többi sor 1 korona. III. erkély 60 fillér. Alló, diák és katona jegy 50 fillér.

— **Katholikusok!** Ne feledjétek, mit mondott Ketteler, mainzi püspök:

— Akinek manapság a kath. sajtó iránt nincs érzeke, az ne tartson számat arra, hogy katolikusnak nevezze!

IRODALOM.

— **Előfizetési felhívás.** Sajtó alatt van s még május hó folyamán megjelenik „Sóhajok“ című verskötetemet, melyre nagybecsű szives megrendeléseket kérek. A könyv ára 2 kor 50 fillér. Bolti ára sokkal magasabb lesz. Czáró János állami tanító, a „Nemzeti Népművelés“ főmunkatársa Székelykeve. (Temesmegye.)

Butorzott lakás, teljes ellátás!

Zöld-utca 280. sz. alatt két fiatal embert

butorzott lakásba és teljes ellátásra keresnek. 829-5-5

Vérszegényeknek nélkülözhetetlen

A VULKÁN

legkitűnőbb természetes vörös bor.

Gyógyító hatása elmaradhatatlan.

Kizárólagos elárúsító

HORVÁTH MÁTYÁS

gyógyszerész 832-3-1

„Órangyal Gyógyszertár“ Szabadka,
Zombori-ut 31. szám.

Egy

HÁZMESTER

kerestefik. 816-3

Cim a kiadóban.

A városi színházban

május hó 16-án, vasárnap este 8 órakor

nagy művész-est lesz.

Fodorné Aranka, a magyar kir. operaház első alténekesnője.

Góthné Kertész Ella, a budapesti vigszínház művésznője.

Góth Sándor, a budapesti vigszínház művésznője.

A zongorakíséretet Lányi Ernő zeneszerző látja el.

Jegyek már most válthatók Heumann Mór könyvkereskedésében.

A páholyjogtulajdonosok jogai május hó 13-án d. e. 11 óráig tartatnak fenn.

Sirközlet.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy 1908. évi szeptember hó 1-től VI. kör, Gréczl-utca 168. sz. saját házamba helyeztem

sirkő-, kőfaragó-műhelyem és szobrászati műtermemet.

Felhívom a n. é. közönség becses figyelmét mielőtt máshol sirkövet vásárolna, tekintse meg alólírott nál, s meg fog győződni, hogy a legjutányosabb árban vásárolhat nálam.

Készítek carrarai márványból, hazai fehér és vörös márványból és terméskőből sirköveket, uti keresztet, Szentháromságot, oltárt, kálváriát, szenteltvíztartót és e szakmába vágó összes munkákat.

Elvállalok épületmunkákat gránit-, márvány- és terméskőből, úgy házdíszítést, ornament-munkákat kőből vagy gipszből, továbbá elvállalok régi sirkövek becsérlését, régi sirköveken betűvészt, régi sírfeliratok megaranyozását valódi arannyal a legjutányosabb árban.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, maradtam

alázatos tisztelettel

Egy tanonc felvétetik. KOVÁCS LŐRINC,
kőfaragómester.

Lakás és raktár: VI. kör, Gréczl-u. 168. sz. 757-28 saját ház.